

CHỦ ĐỀ

GIÁO DỤC MỘT THÁCH THỨC LỚN TRÊN ĐƯỜNG PHÁT TRIỂN

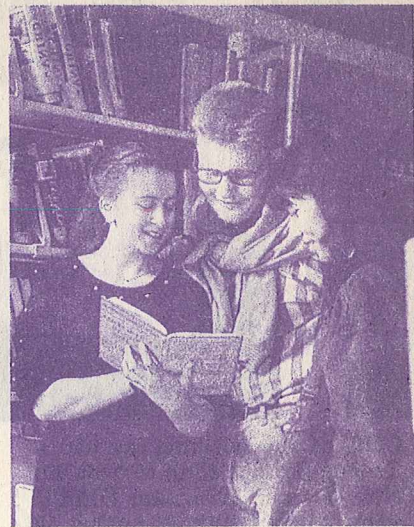
Trong sự nghiệp xây dựng CNXH ở nước ta cùng với khoa học và công nghệ, sự nghiệp giáo dục và đào tạo được đặt lên quốc sách hàng đầu, trong đó, đào tạo sau đại học giữ vị trí vô cùng quan trọng. Để làm tốt việc này, Trường Đại học Kinh tế TP. HCM tự đặt cho mình nhiệm vụ là phải tổ chức bồi dưỡng kiến thức theo cách ai cần gì học nấy, theo hệ bồi dưỡng sau đại học, và đào tạo kiến thức chuyên sâu theo ngành, theo hệ đào tạo nghiên cứu sinh, để có trình độ cao và hoàn chỉnh có thể độc lập xử lý những vấn đề do thực tiễn đặt ra trong giảng dạy, nghiên cứu và sản xuất.

Số cán bộ có trình độ đại học kinh tế do trường đào tạo là trên 10 ngàn, cùng với trên 20 ngàn người do các trường bạn phía Nam và phía Bắc đào tạo trong thời gian qua đang công tác tại các tỉnh phía Nam, và trên lưới 300 cán bộ giảng dạy của trường là một số lượng đáng kể. Số cán bộ này không thể dừng lại ở trình độ học vấn đã có, mà phải được nâng lên ở tầm cao hơn, tầm trên đại học để hình thành một đội ngũ có trình độ chuyên sâu, giỏi trong giảng dạy, trong quản lý nhà nước và trong kinh doanh. Muốn có một đội ngũ cán bộ như thế, không thể chỉ trông chờ vào việc tự học, tự vươn lên của một số ít người trong số họ mà phải chủ động bồi dưỡng, đào tạo tiếp tục một cách bài bản, thông qua việc tổ chức các loại hình đào tạo sau đại học với quy mô ngày càng mở rộng. Thực tiễn đã chứng tỏ công tác đào tạo này đã giúp cho phần lớn những người sau chỉ tốt nghiệp đại học trong vị trí công tác, giảng dạy, quản lý hay trực tiếp điều hành sản xuất đã nhanh chóng được hiện đại hóa kiến thức, tiếp cận với những thành tựu của khoa học, kỹ thuật, công nghệ mới, với cách khác là làm ăn có hiệu quả hơn của các nước tiên tiến trên thế giới.

Công tác đào tạo sau đại học cần đáp ứng những đòi hỏi của công cuộc đổi mới của đất nước, thỏa mãn những đòi hỏi ngày càng tăng về mặt tri thức và năng lực hoạt động, đội ngũ cán bộ khoa học kỹ thuật của nước ta cần phải được trang bị những kiến thức hiện đại, công nghệ mới. Ý thức được điều đó, Trường Đại học Kinh tế TP. HCM đã xúc tiến chuẩn bị đào tạo hệ nghiên cứu sinh ngay từ năm 1985. Sau 2 năm chuẩn bị nội dung, kế hoạch, năm 1987, trường bắt đầu chiêu sinh khóa đầu với 3 nghiên cứu sinh (NCS) và các năm sau số lượng NCS ngày càng tăng, đến năm học 1992 - 1993, số NCS đang được đào tạo là 36 người.

Ngày 30.3.1993, NCS thứ 10 của trường đã bảo vệ thành công luận án

PTS khoa học kinh tế. Ngày 30 tháng 3.1993 được xem như một cột mốc đầu tiên trong hệ đào tạo NCS. Cột mốc đó đã nhanh chóng lùi về phía sau khi một luận án PTS của NCS thứ 11 đã được bảo vệ thành công vào ngày 31.3.1993. Như vậy tính đến cuối tháng 3.1993, trường ĐHKT đã đào tạo 11 PTS khoa học kinh tế. Kết quả đó, xét về mặt số lượng chỉ là con số rất khiêm tốn. Nhưng nếu đặt nó trong bối cảnh của nhà trường với tuổi đời còn non trẻ, với số lượng không vượt quá 10 cán bộ giảng dạy có trình độ trên đại học trong những năm đầu mới thành lập thì đó là một con số đầy ý nghĩa, khẳng định một nỗ lực và có thể nói là một thành tựu đáng khích lệ. Trong số 11 người hoàn thành nhiệm vụ NCS và nhận

bộ giảng dạy của trường.

Để đạt được kết quả này, nhà trường đã phải vượt qua không ít khó khăn do điều kiện lịch sử để lại. Ngay từ những năm triển khai công tác chuẩn bị và tiến hành chiêu sinh lớp đầu tiên, đội ngũ những người hướng dẫn vừa mỏng về số lượng và khiếm khuyết về trình độ và năng lực, do thiếu những điều kiện được bồi dưỡng để lấp những khoảng trống về kiến thức và tiếp cận những kiến thức mới, những thành tựu mới. Nhưng nhờ có sự nỗ lực và tận tình của những con chim đầu đàn của trường, đã dần dần hình thành một đội ngũ ngày càng nhiều hơn, tích lũy được kinh nghiệm, và trình độ cũng được nâng lên. Bên cạnh đó nhà trường cũng đã tranh thủ được sự hỗ trợ tích cực của các nhà khoa học

ĐÀO TẠO SAU ĐẠI HỌC CUỘC CHẠY ĐUA VÀO T H Ể K Ý 2 1 VỀ TRÍ TUỆ VÀ CHẤT XÂM

Bài viết của
PGS. PTS DU LÔ GIANG
trên *Bản tin* trường ĐHKT số 24

học vị PTS khoa học kinh tế có 8 người là cán bộ giảng dạy cơ hữu của trường, trong đó có 2 người được Nhà nước phong hàm PGS trong đợt phong năm 1991, góp phần đưa đội ngũ cán bộ giảng dạy của trường có học hàm, học vị trên đại học là 62 người, chiếm 20,6% trên tổng số cán

ngoài trường. Xét trong bối cảnh đó những thành tựu mà Trường đạt được đến thời điểm này đáng được trân trọng và tự hào.

Tuy nhiên, những kết quả mà Trường đã đạt được còn quá khiêm tốn so với tầm cỡ của một trường đại học có vị trí quan trọng như trường

ta. Cũng có thể nói như vậy nếu so với Trường Đại học Kinh tế quốc dân Hà Nội. Vào năm 1991, năm ĐHKT kỷ niệm 15 năm thành lập trường, thì được biết Trường Đại học Kinh tế quốc dân Hà Nội đã tổ chức bảo vệ luận án phó tiến sĩ cho người thứ 100. Nếu nói rộng ra, so sánh với các nước trong khu vực, thì nước ta bị tụt hậu một khoảng cách khá xa cả về đào tạo đại học và sau đại học.

Nếu tính số sinh viên trên số dân, nước ta chỉ bằng 1/10 của Philippines và Thái Lan.

Trong số cán bộ giảng dạy đại học và nghiên cứu khoa học, tỷ lệ người có học vị từ PTS trở lên còn rất thấp, mới chỉ khoảng 12% so với tỷ lệ 30% cần đạt tới.

Mới đây, Nghị quyết hội nghị Trung ương lần thứ tư về tiếp tục đổi mới sự nghiệp giáo dục và đào tạo đã quyết định: Tăng quy mô đào tạo đại học đồng thời đẩy mạnh đào tạo sau đại học.

Đối với Trường ĐHKT, việc đẩy mạnh đào tạo sau đại học vừa là một nhu cầu vừa là một khả năng hoàn toàn có thể làm được.

- Xét về nhu cầu:

• Là điều rất hiển nhiên, thực hiện việc nâng cao dân trí, đào tạo nhân lực và bồi dưỡng nhân tài phải đặt tạo không chỉ bậc đại học mà còn sau đại học.

• Nếu nói theo ngôn ngữ kinh tế, hướng đào tạo này có "thị trường". Với số lượng đã tốt nghiệp đại học kinh tế đang làm việc ở các tỉnh phía Nam là 30.000 người cộng với 300 cán bộ giảng dạy của trường, trong đó đa số (80%) chưa có trình độ học vấn sau đại học, quả thật là một thị trường rộng lớn.

- Xét về khả năng:

• Cho đến nay đội ngũ cán bộ giảng dạy của Trường có đủ tiêu chuẩn để đào tạo sau đại học là 62 người so với tổng số 300 CBGD, chiếm khoảng 20%, lực lượng này chắc chắn sẽ được tăng lên hàng năm.

• Đối tượng đào tạo mà Trường đang quản lý có 40 người đã học xong phần tối thiểu, chuẩn bị làm luận án theo chế độ ngắn hạn, cộng với 36 NCS hệ chính quy, và số NCS sẽ tuyển tiếp hàng năm.

Xuất phát từ đường lối chủ trương của Đảng và Nhà nước về giáo dục và đào tạo, xuất phát từ nhu cầu của xã hội và khả năng của trường,

chúng ta có đầy đủ cơ sở để tin rằng việc đào tạo NCS ở trường ĐHKT sẽ phát triển với một tốc độ nhanh hơn nhiều so với những gì mà Trường đã đạt được ngày hôm nay. Theo tính toán sơ bộ, vào năm kỷ niệm lần thứ 20 ngày thành lập Trường (1996) cũng là năm hết nhiệm kỳ của Hiệu trưởng khóa 1992-1996, Trường ĐHKT sẽ có NCS thứ 100 bảo vệ thành công luận án phó tiến sĩ.

Điều này cực kỳ có ý nghĩa ở chỗ Trường Đại học Kinh tế quốc dân Hà Nội đạt được chỉ tiêu đào tạo 100 PTS với thời gian 35 năm sau ngày thành lập, còn Trường ĐHKT chỉ có 20 năm. Đương nhiên, hai năm đã trôi qua, trường Đại học Kinh tế quốc dân không dừng lại ở con số đó, tức là vẫn còn một khoảng cách, nhưng khoảng cách đó chỉ bằng 1/4 so với khoảng cách về tuổi đời giữa 2 trường Kinh tế quốc dân và Kinh tế TP. HCM. Ý nghĩa của vấn đề còn là ở chỗ Trường ĐHKT sẽ góp được phần của mình trong việc rút ngắn khoảng cách giữa nước ta với các nước trong khu vực về lĩnh vực đào tạo này.

Cuộc chạy đua giữa các nước vào thế kỷ 21 thực chất là cuộc chạy đua về trí tuệ, về chất xám, điều này đến lượt nó, lại phụ thuộc vào sự nghiệp giáo dục và đào tạo, trong đó đào tạo sau đại học có vị trí quan trọng. Nhật Bản là nước thua trận trong thế chiến II, người Nhật đã có ý đồ phục thù bằng kinh tế, và để đưa nền kinh tế tăng trưởng với tốc độ cao, nước Nhật đã rất coi trọng phát triển giáo dục, xem trọng trí tuệ và chất xám. Thực tế của nhiều nước đang phát

triển đã chứng minh điều đó.

Mở rộng quy mô đại học và đẩy mạnh đào tạo sau đại học là việc làm cụ thể nhằm thực hiện chân lý này. Vì vậy trường ĐHKT phải đứng cải vượt qua mọi khó khăn để thực hiện mục tiêu của mình.

Khó khăn chung hiện nay là chương trình đào tạo, mà với một trường kinh tế, nên việc đào tạo các bộ có trình độ nắm bắt kịp thời với sự chuyển hướng của nền kinh tế là một điều không đơn giản. Ngay chương trình đào tạo bậc đại học đang có nhiều vấn đề còn tranh cãi, chưa thống nhất, Trường đang dần dần ổn định mục tiêu, khung kế hoạch đào tạo. Còn ở bậc sau đại học, cũng đã có nhiều cuộc hội thảo về việc cần phải đổi mới cách đào tạo sao cho phù hợp với giai đoạn mới. Cách đào tạo NCS hiện nay còn nặng nề về nội dung luận án, coi nhẹ trang bị kiến thức rộng và chuyên sâu, còn quá nặng nề với các thủ tục luận án. Trường đã ý thức được điều này và đang xúc tiến đổi mới chương trình đào tạo, bám sát mục tiêu đào tạo. NCS là mở rộng, nâng cao trình độ chuyên môn, bổ túc, hiện đại hóa kiến thức cơ bản, cơ sở và năng lực thực hành giỏi, tạo điều kiện để cho những người tốt nghiệp có vốn kiến thức tạo tiềm năng phát triển trong lãnh vực công tác của họ.

Trường Đại học Kinh tế TP.HCM có được thành quả trong đào tạo NCS ở ngày hôm nay là sự tự vượt lên của những người làm khoa học trong và ngoài trường. Trường rất biết công lao của đội ngũ khoa học ngoài trường đã giúp trường rất nhiều trong từng khâu của chương trình đào tạo NCS. Chắc chắn với khả năng đào tạo như hiện nay, 2 hệ thống NCS và Cao học của Trường trong thời gian tới sẽ có sự chuyển biến lớn về cả số lượng và chất lượng nhằm nâng tỷ trọng cán bộ giảng dạy của trường có trình độ trên đại học tiến tới và vượt quá tỷ lệ 30% trên tổng số CBGD và giúp cho các tỉnh phía Nam có nhiều cán bộ khoa học giỏi và chuyên sâu, nắm bắt kịp thời yêu cầu đòi hỏi cấp bách của xã hội, thích ứng với nền kinh tế mở cửa đất nước ta vốn đang chuyển mình từ cơ chế tập trung bao cấp sang cơ chế thị trường.

Chỉ tiêu 100 PTS được đào tạo tính đến thời điểm 1996, năm kỷ niệm 20 năm ngày thành lập trường, không chỉ được ghi trong kế hoạch đào tạo, trong các chương trình hành động mà phải trở thành tâm huyết của cán bộ giảng dạy, cán bộ quản lý của trường, trước hết ở đội ngũ GS, PGS, TS, PTS - lực lượng trực tiếp thực hiện mục tiêu này. ♦